

Kinder Torah

Behaalosecha

בס"ד

Always Speak Softly

"Shulie, you have fifteen minutes until bedtime."

"Thank you for reminding me, Imma."

Fifteen minutes pass, and Shulie is not ready for bed.

"Shulie, it is now your bedtime and you are still not ready. I have warned you about this many times. I have also told you about the consequences. For every minute that you are late, you will go to bed one minute earlier tomorrow night. I am now beginning to count the minutes."

Shulie's mother calmly looks at her watch. Shulie rushes to put on her pajamas, wash her face, brush her teeth, and prepare the water for washing her hands in the morning. She folds her clothes and lays down in bed.

"How much time did I take, Imma?"

"Ten minutes, Shulie. Tomorrow you go to bed ten minutes earlier."

"I should have listened to you fifteen minutes ago, Imma. I really want to thank you for not getting angry with me. You could have easily gotten upset by my not listening."

"I learned to have patience from my mother, Shulie. She hardly ever got upset. I also had many teachers in school. Some got angry with the class, and some did not. I have to struggle to remember the words of those who became angry. However, the teachings of the soft spoken teachers are still with me."

"I see."

"I once asked a teacher how she managed to remain calm. She pointed me to the Sifsei Chachomim in this week's parasha."

"Can you please share it with me, Imma?"

"Yes, Shulie. The Torah is relating the episode where Miriam spoke loshon hora about Moshe Rabbeinu (Bamidbar 12:1-16). Hashem summoned Moshe, Aharon, and Miriam to the Ohel Moed. He spoke to Aharon and Miriam saying, 'Please hear My words.' The Sifsei Chachomim explains that Hashem only requested that they listen to Him. Although He was angry (so to speak) with them, He spoke with nachas (pleasantness). If He had spoken

angrily, His words would not have been heard. *Kal v'chomer* (how much more so) a person, who is only made of flesh and blood, must speak softly."

"I hear those words clearly, Imma."

"The Ramban wrote a famous letter, Shulie on the evils of anger and the benefits of patience. All sorts of *gehennom* rule over one who becomes angry. It is truly horrible."

"We see what an ugly *middah* anger is even in this world, Imma."

"Yes, Shulie. The Ramban advises, 'Accustom yourself always to speak all of your words softly to everyone, at all times, and in this way you will be saved from anger.' The Ramban does not make any exceptions - always, all of your words, to everyone, at all times. By constantly guarding the tone of your voice, you will learn to control your anger. And you will be saved from



gehennom, a fate too horrible to describe. In addition, your words will be heard. Therefore speaking softly is more effective than raising your voice."

"Wow, Imma. You convinced me. I'm going to listen to the words of the Ramban and do my best to follow them." "Hashem should bless you with great patience, Shulie."

Kinderlach . . .

Speaking softly is a great middah. It leads to something even better - patience. Wouldn't it be great to never get upset? You can do it! Follow the words of the Ramban. Speak softly always, all of your words, to everyone, at all times. The Ramban himself advises reading his letter once a week, in order that the words enter your heart. You can do it kinderlach. Read the Ramban's letter each week. Speak softly. Always.

Slave or Pay?

"*Edim zommemim*" – witness who plot to frame a victim by giving false testimony against him – receive a special punishment, unique in the Torah. They receive "*ka'asher zomam*" the very same sentence that they tried to convict the victim. Therefore, if they try to convict their victim of stealing \$1000, they must pay \$1000.

When a person steals more money than he can pay back, he must be sold as a servant and work off the debt. Therefore, if he steals \$1,000,000, spends it and is left with nothing, and is then convicted, he is sold as a slave in order to pay back the \$1,000,000.

The question is:

What if wealthy "*edim zommemim*" plot to convict someone of stealing \$1,000,000. He does not have the money, but they do. They are subsequently caught and must receive the same sentence that they tried to convict. Had they succeeded, their victim would have been sold as a slave. However, they have the \$1,000,000 to pay the fine. Are they sold as slaves or not?

The answer is:

The Gemora (Makkos 2b) deals with this case. It brings three variations. One is the case above. The second is a case where the victim is wealthy and the "*edim zommemim*" are poor. He would not have been sold as a slave, but they cannot pay. Are they sold? The third is where they are both poor. Surely, the "*edim zommemim*" must be sold as slaves. The answer is that the verse states, "He shall be sold for his theft" (Shemos 22:2). Only when he steals, and not when he plots to convict someone of stealing. Therefore, "*edim zommemim*" are never sold as slaves.

THIS PUZZLE AND ANSWER IS FOR LEARNING AND DISCUSSION PURPOSES ONLY. DO NOT RELY UPON IT FOR PSAK HALACHA! CONSULT A RAV TO DETERMINE THE CORRECT HALACHIC RULING.

והגדת לבנד

פרשת בהעלותך

לנטילת ידיים בבוקר. היא מקפלת את בגדיה, ונשכבת במיטתה.

"כמה זמן עבר, אמא?"

"עשר דקות, שולי. מחר עלייך ללכת לישון עשר דקות מוקדם יותר."

"הייתי צריכה לשמוע לך לפני רבע שעה, אמא. ואני באמת רוצה להודות לך שלא התרגזת עלי. יכולת להתרגז עלי על שאני מתעלמת מדברייך."

"למדתי את מידת הסבלנות מאימי, שולי. היא כמעט אף פעם לא התרגזה. היו לי גם הרבה מורות בבית ספר. היו שהתרגזו על הכיתה, והיו שלא. עלי להתאמץ כדי להזכר בדבריהן של אלה שהתרגזו, אך מה שלמדתי מהמורות שהקפידו לדבר בנחת שמור עדיין עמי."

"אני מבינה."

"שאלתי פעם מורה אחת כיצד היא מצליחה לשמור על שלוותה. היא הפנתה אותי לשפתי חכמים על פרשת השבוע הזה."

"ומה כתוב שם, אמא?"

"התורה מספרת על דברי הלשון הרע שמרים דברה על משה רבינו (במדבר י"ב, א'-ט"ז). ה' קרא למשה, לאהרן ולמרים לאוהל מועד. הוא דיבר לאהרן ולמרים ואמר להם 'שמעו נא דברי'. השפתי חכמים מסביר שה' רק ביקש שהם יאזינו לו. על אף שהוא (כביכול) כעס עליהם, הוא דבר בנחת. אם הוא היה מדבר בכעס, דבריו לא היו נשמעים. קל וחומר שאדם שעשוי מבשר ודם, צריך לדבר בנחת."

"אני שומעת את דברייך בבירור, אמא."

"הרמב"ן כתב איגרת מפורסמת בנושא החסרון שבכעס והיתרון שבסבלנות. כל מיני גיהינום שולטים במי שכועס. באמת נורא."

"גם בעולם הזה, אמא, רואים כמה מכוערת מידת הכעס."

"כן, שולי. הרמב"ן מייעץ: 'תתנהג תמיד לדבר כל דברייך בנחת לכל אדם ובכל עת, ובזה תינצל מן הכעס'."

הרמב"ן לא מבדיל בין מצב למצב: תמיד, כל דברייך, לכל אדם, בכל עת. כאשר שומרים תמיד על נימת הדיבור, לומדים כיצד לשלוט בכעס. וגם ניצלים מן הגיהינום, שהוא דבר שאי אפשר לתאר את זוועותיו. ובנוסף לכך, הדברים שמדברים – נשמעים. ולפיכך, הדיבור בנחת יותר יעיל מהרמת הקול."

"אמא, שכנעת אותי. אני אשמע לדברי הרמב"ן, ואעשה כל שאוכל ללכת לפיהם."

"יהיה רצון שה' יברך אותך בסבלנות רבה, שולי."

...תתנהג תמיד
לדבר כל דברייך
בנחת לכל אדם
ובכל עת,
ובזה תנצל
מן הכעס...

לשלם או להימכר לעבדות?

"לעדים זוממים" – עדים המעידים עדות שקר על אדם ומביאים לחיובו בדין – יש דין מיוחד במינו. הם מקבלים עונש של "כאשר זמם": אותו עונש שביקשו להביא על הנאשם שנגדו העידו. ולכן, אם בעדותם הם ניסו להביא למצב שהנאשם יורשע בגניבת 1,000 ש"ח, עליהם לשלם בעצמם 1,000 ש"ח.

כאשר אדם גונב יותר כסף מאשר יש ביכולתו להחזיר, מוכרים אותו כעבד (עבד עברי) והוא עובד למשך הזמן הנדרש כדי להחזיר את החוב. לכן, אם הוא גנב מיליון ש"ח, בזבז את הכל ולא נשאר בידו כלום, ואז מרשעים אותו, הוא נמכר כדי שיוכל לעבוד ולהחזיר את הכסף.

מה קורה אם עדים זוממים עשירים נגד מישהו בטענה שהוא גנב מיליון ש"ח? לנאשם עצמו אין כסף זה, אבל להם יש. התרמית שלהם מתגלה, ואז עליהם לקבל אותו עונש שהיה מוטל עליו לו הצליחו להרשיעו. במקרה זה, הנאשם היה נמכר כעבד. אך להם עצמם יש מיליון ש"ח שהם יכולים לשלם.

השאלה היא:

האם הם יימכרו לעבדים או לא?

תשובה:

הגמרא (מכות ב' ע"ב) עוסקת במקרה זה. היא מביאה שלושה מצבים שונים. אחד מהם הוא המקרה המובא לעיל. השני הוא מקרה שבו הנאשם עשיר והעדים הזוממים עניים, כך שהוא היה משלם ולא היה נמכר, אך הם אינם מסוגלים לשלם. האם מוכרים אותם? השלישי הוא כאשר שניהם עניים, ואז בודאי העדים הזוממים נמכרים. התשובה היא שהפסוק אומר "ונמכר בגניבתו" (שמות כ"ב, ב'). רק כאשר מדובר בגנב עצמו הוא נמכר, ולא כאשר הוא זומם להרשיע מישהו אחר בגניבה. ולפיכך, עדים זוממים לעולם אינם נמכרים לעבדים.

חידות אלה והתשובות עליהן הן לצורך לימוד ודיון בלבד. אין לסמור עליהם למעשה. יש להפנות את השאלה לרב כדי לקבל ממנו את הפסק הנכון.

לדבר תמיד בנחת

"שולי, עוד רבע שעה את צריכה כבר להיות במיטה."
"תודה לך, אמא, על שאת מזכירה לי."

רבע השעה עובר, ושולי עדיין איננה מוכן לשינה.

"שולי, את צריכה עכשיו ללכת לישון, ועדיין אינך מוכנה. הזהרתי אותך על כך כבר פעמים רבות. גם אמרתי לך מה תהיינה התוצאות. על כל דקה של איחור, יהיה עלייך ללכת לישון דקה אחת מוקדם יותר מחר בערב. אני מתחילה כעת לספור את הדקות."

אמו של שולי מביטה בשעונה בשלווה. שולי ממהרת ללבוש את הפיג'מה, לשטוף פניה, לצחצח את שיניה ולהכין את המים

ילדים יקרים ...

הדיבור בשקט ובנחת הוא מידה גדולה וטובה. והוא מוביל לדבר עוד יותר טוב – לסבלנות. נתאר לעצמנו שאף פעם לא נתרגז – נפלא, לא? אפשר לעשות זאת! אם נלך לפי דברי הרמב"ן, ונדבר בנחת, תמיד, את כל דברינו, לכולם, בכל עת. הרמב"ן עצמו מייעץ לקרוא את איגרתו פעם בשבוע, כדי שהדברים ייכנסו לליבנו. ילדים יקרים, אתם מסוגלים לעשות זאת. קוראו את איגרת הרמב"ן פעם בשבוע. ודברו בנחת. תמיד.